

ایران و افراط‌گرایی داعش

مؤلفان

آرش سعیدی راد

محمد علی توانا

www.ketab.ir

سرشناسه	: سعیدی راد، آرش، ۱۳۶۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: ایران و افراط‌گرایی داعش / مولفان آرش سعیدی راد، محمدعلی توانا.
مشخصات نشر	: تهران: آرنا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۶-۵۷۶-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: داعش
موضوع	: IS (Organization)
موضوع	: تروریست‌ها -- عراق
موضوع	: Terrorists -- Iraq
موضوع	: تروریست‌ها -- سوریه
موضوع	: Terrorists -- Syria
موضوع	: ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۹۰
موضوع	: Iran -- Politics and government -- ۲۰۱۱
شناسه افزوده	: توانا، محمد علی، ۱۳۵۵ -
رده بندی کنگره	: ۵/۳۲۲۸ د ۱۳۹۵ س ۷/۵۲
رده بندی دیویی	: ۶۲۱/۳۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۵۴۲۳۸

نشر آرنا

عنوان	: ایران و افراط‌گرایی داعش
مولفان	: آرش سعیدی راد- محمدعلی توانا
ناشر	: آرنا
چاپ	: اول ۱۳۹۵
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت	: ۱۵۵۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۶-۵۷۶-۰

فصل اول: تعریف مفاهیم	۱۹
مقدمه	۱۹
۱- سیاست خارجی	۲۰
۱- ۱- اهداف ملی	۲۰
۱- ۲- اهداف فراملی	۲۱
۲- امنیت	۲۱
۲- ۱- ویژگی های امنیت	۲۲
۲- ۱- ۱- نسبی بودن امنیت	۲۳
۲- ۱- ۲- ذاتی بودن امنیت	۲۳
۲- ۱- ۳- تجزیه ناپذیر بودن امنیت	۲۳
۲- ۱- ۴- رابطه ی بین امنیت و قدرت	۲۳
۳- راهبرد	۲۴
۳- ۱- راهبرد سیاسی	۲۵
۳- ۲- راهبرد امنیتی	۲۵
۳- ۳- راهبرد سیاسی و امنیتی	۲۶
۴- منطقه	۲۶
۵- منطقه خاورمیانه (غرب آسیا) و زیرمجموعه ها آن	۲۷
۵- ۱- زیرسیستم خلیج فارس	۲۹
۵- ۲- شامات	۲۹
۵- ۳- مغرب	۲۹
۵- ۴- سوریه و عراق	۳۰

- ۶- بنیادگرایی ۳۰
- ۶- ۱- بنیادگرایی دینی ۳۱
- ۶- ۱- ۱- بنیادگرایی مسیحی ۳۱
- ۶- ۱- ۲- بنیادگرایی یهودی ۳۱
- ۱- گوش آمونیم (رادیکال): ۳۲
- ۲- هاردیم (محافظه کار): ۳۲
- ۶- ۱- ۳- اسلام گرایی یا بنیادگرایان اسلامی (اهل سنت) ۳۲
- ۱- اسلام گرایی سنت (سلفیه ها): ۳۳
- ۲- اسلام گرایی دراز ۳۳
- ۳- اسلام گرایی نو (نو بنیادگرایان اسلامی) ۳۴
- ۴- افراط گرایی جدید اسلامی ۳۵
- ۵- شاخص های افراط گرایی جدید اسلامی ۳۶
- ۵- ۱- ایدئولوژی گرایی ۳۶
- ۵- ۲- خشونت ۳۶
- ۵- ۳- عدم عقلانیت ۳۷
- ۵- ۴- جهان بینی سیاه و سفید ۳۷
- ۵- ۵- سرسختی و تعصب ۳۷
- ۱- القاعده ۳۷
- ۲- طالبان ۳۸
- ۳- داعش ۳۹
- ۶- وجوه مشابه افراط گرایی جدید اسلامی و اسلام گرایی سنتی یا سلفیه ۴۱
- ۶- ۱- جامعیت و شمولیت دین اسلام ۴۱

۴۱.....	۲- بازگشت به اصول و مبانی اسلام اولیه
۴۱.....	۳- جهادگرایی
۴۲.....	۴- مبارزه با بدعت
۴۲.....	۵- برقراری حکومت اسلامی
۴۲.....	۶- ضدیت با غرب
۴۲.....	۷- شیعه ستیزی
۴۳.....	۷- تفاوت افراط گرایی جدید اسلامی با اسلام گرایی سنتی یا سلفیه
۴۴.....	جمع‌بندی
۴۵.....	فصل دوم داعش و تهدیدات آن بر علیه جمهوری اسلامی ایران
	بخش اول: تاریخچه، ریشه شکل‌گیری، مبانی فکری (فرهنگی، ساختاری و
۴۶.....	ایدئولوژی) داعش
۴۶.....	مقدمه
۴۶.....	۱- تاریخچه داعش
۵۰.....	۲- ریشه‌های شکل‌گیری داعش
۵۱.....	۱- ۲- بسترها و زمینه‌های تاریخی اندیشه و تفکر انقلابی‌گری در جهان اسلام
۵۲.....	۲- ۲- رویاروی غرب با دنیای اسلامی
۵۲.....	۲- ۲- ۱- استعمار
۵۲.....	۲- ۲- ۲- حمله شوروی به افغانستان
۵۳.....	۲- ۲- ۳- فروپاشی نظام دوقطبی
۵۳.....	۲- ۲- ۴- جنگ خلیج فارس و حضور مستقیم آمریکا
۵۴.....	۲- ۲- ۵- حمله آمریکا به افغانستان
۵۵.....	۲- ۲- ۶- حمله آمریکا به عراق

- ۵۵..... ۲- ۲- ۷- تضاد القاعده با غرب
- ۵۶..... ۲- ۲- ۸- سیاست متعارض ائتلاف غربی
- ۵۶..... ۲- ۳- اختلافات عمیق سیاسی - مذهبی در کشور عراق
- ۵۷..... ۲- ۴- خلاء قدرت در منطقه
- ۵۷..... ۲- ۴- ۱- عدم تمایل آمریکا به درگیری در منطقه
- ۵۷..... ۲- ۴- ۲- تغییرات سریع در سیستم توزیع قدرت از حزب بعث به دولت جدید
- ۵۸..... (ناکامی در دولت - ملت سازی در عراق):
- ۵۸..... ۲- ۴- ۳- ضعف اقتصادی، سیاسی و نظامی در عراق و سوریه
- ۵۹..... ۲- ۴- ۴- اعتراض سیاسی و اجتماعی در جهان عرب (بیداری اسلامی):
- ۵۹..... ۲- ۴- ۵- بحران سوریه و احیای توان داعش
- ۶۰..... ۲- ۵- توطئه اسرائیل برای تغییر ژئوپلیتیک در منطقه
- ۶۱..... ۲- ۶- حمایت عربستان، ترکیه و قطر از داعش
- ۶۲..... ۳- زمینه های ایدئولوژیک و فرهنگی شل گیری:
- ۶۲..... ۳- ۱- مبانی ایدئولوژیک داعش
- ۶۴..... ۳- ۱- ۱- خلافت محوری
- ۶۶..... ۳- ۱- ۲- جهاد
- ۶۷..... ۳- ۱- ۳- توحید
- ۶۸..... ۳- ۱- ۴- مبارزه با هژمونی غرب
- ۶۹..... ۳- ۱- ۵- مبارزه با بدعت و ترویج سلفی گری
- ۶۹..... ۳- ۱- ۶- استفاده ابزاری از مشروعیت دینی
- ۷۰..... ۳- ۱- ۷- خشونت
- ۷۰..... ۳- ۲- مبانی فرهنگی داعش

- ۷۱..... ۳- ۲- ۱- پایتخت بودن بغداد
- ۷۱..... ۳- ۲- ۲- هجرت
- ۷۱..... ۳- ۲- ۳- شعارهای جذاب
- ۷۲..... ۳- ۲- ۴- چندملیتی بودن
- ۷۲..... ۳- ۲- ۵- پرچم خاص
- ۷۳..... ۳- ۲- ۶- روایات آخرالزمانی
- ۷۴..... ۴- ساختار تشکیلاتی داعش
- ۷۴..... ۴- ۱- ۱- ورای نظامی
- ۷۷..... ۴- ۲- ۲- بیئت‌های دینی
- ۷۷..... ۴- ۳- ۳- مجلس شورا
- ۷۸..... ۴- ۴- ۴- شورای اطرافات امنیه؟
- ۷۸..... ۴- ۵- ۵- رسانه‌ها و مطبوعات
- ۷۹..... ۴- ۵- ۱- دیاسپورا
- ۸۰..... ۴- ۵- ۲- توثیر
- ۸۰..... ۴- ۵- ۳- البیان
- ۸۰..... ۴- ۵- ۴- دابق
- ۸۱..... ۴- ۶- ۶- تقسیمات اداری
- ۸۲..... ۴- ۷- ۷- شورای اقتصادی (منابع مالی)؛
- ۸۳..... ۴- ۷- ۱- مصادره
- ۸۳..... ۴- ۷- ۲- گروگان‌گیری و فروش اجساد
- ۸۴..... ۴- ۷- ۳- معادن و منابع طبیعی
- ۸۵..... ۴- ۷- ۴- فروش آثار باستانی

۴ - ۷ - ۵ - هدایا و صدقات ۸۵

۴ - ۷ - ۶ - غصب کشاورزی ۸۵

بخش دوم: تهدیدات داعش بر علیه جمهوری اسلامی ایران ۸۷

مقدمه ۸۷

۱ - ارائه چهره خشن از اسلام ۸۷

۲ - شیعه‌ستیزی ۸۸

۳ - تغییروازن تهدید منطقه‌ای به زیان ایران ۸۸

۴ - بی‌اثر کردن وجه اسلام ۸۹

۵ - به فراموشی سپردن مسئله فلسطین و خطر اسرائیل ۸۹

۶ - ایجاد ناامنی در جهان اسلام ۹۰

۷ - گسترش تنش‌های مذهبی ۹۰

۸ - چالش حضور بلندمدت قدرت‌های بزرگ و هم‌پیمان در منطقه عراق و شام ۹۱

۹ - تغییر ژئوپلیتیک منطقه عراق و شام ۹۲

۱۰ - شکل‌گیری ائتلاف نوین منطقه‌ای در برابر محور مقاومت ۹۳

۱۱ - ایجاد بحران امنیتی در مرزهای غربی جمهوری اسلامی ایران ۹۳

۱۲ - تهدید خط لوله گازی ایران از مسیر عراق و سوریه (خط لوله یرشین) ۹۴

۱۳ - تقویت تفکرات تکفیری در مقابل اسلام معتدل و عقلانی ۹۴

۱۴ - جنگ فرسایشی ۹۵

جمع‌بندی ۹۵

فصل سوم: راهبرد سیاسی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران در منطقه عراق و

شام ۹۸

مقدمه ۹۸

بخش اول: راهبرد کلان جمهوری اسلامی ایران در منطقه عراق و شام..... ۹۹

- ۱ - ۱ - مخالفت با حضور بیگانگان یا قدرت‌های فرا منطقه‌ای در عراق و شام..... ۱۰۱
- ۱ - ۲ - حفظ ساختار ژئوپلیتیک منطقه..... ۱۰۲
- ۱ - ۳ - حمایت از شیعیان عراق و شام..... ۱۰۳
- ۱ - ۴ - حفظ موازنه قدرت منطقه‌ای..... ۱۰۳
- ۱ - ۵ - حفظ موازنه استراتژیک..... ۱۰۵
- ۱ - ۶ - مقابله با دشمن مشترک..... ۱۰۶
- ۱ - ۷ - حفظ محور مقاومت..... ۱۰۶
- ۲ - سیاست‌های خاص جمهوری اسلامی ایران در مقابل گروه‌های افراط‌گرا تا پیش از شکل‌گیری داعش..... ۱۰۷
- ۲ - ۱ - برنامه‌های تبلیغی (رسانه‌ای):..... ۱۰۷
- ۲ - ۱ - ۱ - برگزاری اجلاس جهانی اسلام قربانی افراطی..... ۱۰۸
- ۲ - ۱ - ۲ - همایش صلح عادلانه و مقفله مشترک جهانی در اتریش و هندوستان ۱۰۸
- ۲ - ۱ - ۳ - برگزاری اجلاس بین‌المللی مبارزه جهانی با تروریسم..... ۱۰۹
- ۲ - ۲ - برنامه‌های عملی (مکتوب):..... ۱۰۹
- ۲ - ۲ - ۱ - ارائه گزارش به شورای امنیت در قبال «تطهیر» ۱۳۷۳..... ۱۱۰
- ۲ - ۲ - ۲ - تشکیل کمیته ملی ضد افراط‌گرایی در ایران..... ۱۱۰
- ۲ - ۲ - ۳ - عضویت ناظر در سازمان شانگهای..... ۱۱۱
- ۲ - ۲ - ۴ - تشکیل مجمع جهانی صلح اسلامی..... ۱۱۱
- ۲ - ۲ - ۵ - موافقت‌نامه ایران و عربستان سعودی..... ۱۱۲
- ۲ - ۲ - ۶ - موافقت‌نامه ایران و قزاقستان..... ۱۱۲
- ۲ - ۲ - ۷ - تشکیل کمیسیون مشترک ایران و ترکیه..... ۱۱۳

۱۱۳.....	۲ - ۸ - موافقت‌نامه ایران و ایتالیا
بخش دوم: راهبرد سیاسی و امنیتی ج ۱ ایران در قبال داعش در منطقه عراق و شام از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۶.....	۱۱۵
۱ - راهبرد سیاسی و امنیتی ایران در قبال افراط‌گرایی داعش از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۳ (راهبرد تدافعی).....	۱۱۶
۱ - ۱ - دور کردن افراط‌گرایی از مرزهای ایران و جلوگیری از عملیات انتحاری در درون مرزها، ایران.....	۱۱۸
۱ - ۲ - عدم مداخله بیگانگان (قدرت‌های فرا منطقه‌ای) در منطقه.....	۱۱۸
۱ - ۳ - تضمین انتقال جریان (نفت و گاز) از طریق منطقه عراق و شام به اروپا... ۱۲۰	
۱ - ۴ - مشاوره دادن به محدان منطقه.....	۱۲۰
۱ - ۵ - حفظ موازنه قدرت منطقه.....	۱۲۱
۱ - ۶ - جلوگیری از تضعیف محور مقاومت.....	۱۲۲
۱ - ۷ - کاهش اختلافات میان شیعی - سنی.....	۱۲۳
۱ - ۸ - جلوگیری از گسترش اسلام هراسی.....	۱۲۵
۲ - راهبرد سیاسی و امنیتی ایران از سال ۲۰۱۳ تا ۱۴۰۱ (راهبرد تهاجمی).....	۱۲۶
۲ - ۱ - آگاه‌سازی مردم (از طریق رسانه).....	۱۲۷
۲ - ۲ - حفاظت از اماکن مقدس.....	۱۲۸
۲ - ۳ - ورود مستقیم نظامی.....	۱۲۹
۲ - ۴ - خودداری از پیوستن به ائتلاف غرب.....	۱۳۱
۲ - ۵ - ائتلاف با روسیه.....	۱۳۳
۲ - ۶ - مبارزه با نسل‌کشی.....	۱۳۵
۲ - ۷ - حفظ ژئوپلیتیک منطقه‌ای.....	۱۳۶
۲ - ۸ - پیوستن به جریان مذاکرات سیاسی حل‌وفصل بحران.....	۱۳۷

۲ - ۹ - اجازه حملات نظامی موشکی روسیه علیه داعش از طریق فضای ایران ۱۳۸

جمع‌بندی ۱۳۹

نتیجه‌گیری نهایی ۱۴۱

تصاویر ۱۴۸

منابع و مآخذ: ۱۵۵

www.ketab.ir

مقدمه

خاورمیانه حوزه تمدن کهنی است که تا حدودی در مقابل تحولات دنیای جدید مقاومت نموده است. در عین حال این منطقه در نظام بین‌المللی بسیار تأثیرپذیر و تأثیرگذار بوده و از این رو، فجایع و مسائل انسانی بیشتری در آن رخ داده است (غریاق زندگی، ۱۳۷۸: ۵۷۴). همچنین پیدایش منابع زیرزمینی (نفت و گاز)، در کنار موقعیت ژئوپلیتیک، سبب حضور بیشتر قدرت‌های بزرگ در منطقه خاورمیانه شده است.

در دوره معاصر خاورمیانه همواره با معضل امنیتی مواجه بوده است. به‌ویژه معضل امنیتی از زمان شکل‌گیری اسرائیل (صهیونیسم) در منطقه شکل جدی‌تری به خود گرفته‌شده است. در آغاز قرن بیست و یکم نیز حوادث ۱۱ سپتامبر در خاورمیانه آتش این معضل را گسترده‌تر کرده است. در کنار این دو معضل بزرگ، گروه‌های افراطی سنی (طالبان، القاعده و...) باعث پدید آمدن معضلات منطقه‌ای شده‌اند. بیشتر این گروه‌ها دشمن اصلی خود را غرب می‌دانند و به دنبال بازگشت به اسلام اولیه هستند. شاید بتوان گفت؛ تضاد میان مدرنیته غربی و سنت‌های اسلامی، از عوامل مؤثر بر شکل‌گیری این گروه‌ها است. در نتیجه افراط‌گرایی به یکی از مسائل اصلی خاورمیانه در سال‌های اخیر تبدیل شده است.

البته برخی بر این باورند که افراط‌گرایی در خورمه به از درکی بسیار سطحی و دوسویه از متن و محتوای اسلام برآمده است که یک ایدئولوژی خاص را ترویج می‌کند و در مناطقی از جغرافیای جهان اسلام که کمتر توسعه‌یافته‌اند رواج پیدا کرده است (ایکنا، اخبار جهان تشیع، ۱۳۹۳). شاید مهم‌ترین ادله این گروه است که در این منطقه افراط‌گرایی هم سیاسی و هم مذهبی است که به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر دیگر مناطق دنیا نیز تأثیر گذارده بوده است.

البته شاید بتوان ظهور افراط‌گرایی را تا حدودی عکس‌العمل به احساس ناامنی و خشونت علیه مسلمانان نسبت داد. برای مثال فروپاشی امپراتوری عثمانی، شکست اعراب از اسرائیل، ناتوانی دولت‌های عرب و حمله شوروی به افغانستان می‌توانند خود از عوامل رشد افراط‌گرایی در این منطقه باشند. البته از منظری دیگر شاید بتوان این پدیده را در قرائتی خاص از اسلام نیز جستجو نمود. از همین روست که برخی متفکران دولت‌های محافظه‌کار منطقه از جمله عربستان سعودی را مقصر می‌دانند. چه این که دولت عربستان سعودی با ترویج ایدئولوژی وهابیت به دنبال اهداف سیاسی در شبه‌جزیره عربی است. بر

این اساس شاید بتوان گفت این تفکر در آغاز به صورت کاملاً جنگ جویانه به کار گرفته شد و پس از بسط قدرت آل سعود در شبه جزیره عرب به تدریج به یک جریان فکری تندرو تبدیل شد (رنجبر شیرازی و دیگران، ۱۳۹۳: ۱۷).

اندیشمندان علوم سیاسی برای افراط‌گرایی چهار دوره تاریخی را ذکر می‌کنند که عبارت‌اند از:

دوره اول (۱۹۲۸م - ۱۹۶۶م): دوره اول که با اخوان المسلمین و شکل‌گیری آن گره خورده بود در این دوره یک جنبش فراملی اسلام‌گرایی سنی ایجاد شد که در بسیاری از کشورهای عربی طرفداران بسیار یافت. البته این جنبش فعالیت خود را از مصر با اشعار بازگشت به شریعت و پایان دادن به انحطاط سیاسی در سرزمین‌های اسلامی آغاز نمود. البته افراط‌گرایی اخوان المسلمین مصر با سرکوب آن و اعدام سید قطب پایان یافت.

دوره دوم (۱۹۷۶م - ۲۰۰۱م): در این دوره شاهد حمله شوروی به افغانستان هستیم که نتیجه آن شکل‌گیری گروهی به نام القاعده به رهبری اسامه بن لادن در شهر پشاور است. ایالات متحده، عربستان و پاکستان با هدف تقویت جنگ پارتیزانی در افغانستان زمین‌گیر کردن شوروی، تقسیم به سوئد و سازمان‌دهی گروه‌های جهادی، تجهیز آن‌ها به سمت افغانستان بودند. هدف آن‌ها در آغاز زمین‌گیر کردن شوروی بود. اما همین گروه‌ها بودند که در دهه ۹۰ هدف اصلی خود را مبارزه با تأثیرات و دخالت‌های غیرمسلمان بردنی‌ای اسلام و گسترش اسلام در جهان می‌دانند اولین و مهم‌ترین حمله آن‌ها حمله به برج‌های دوقلو در سال ۲۰۰۱م بود که باعث باز شدن دوباره پای آمریکا به خاورمیانه شد و جرقه اصلی اسلام‌هراسی زده شد (رنجبر شیرازی و دیگران، ۱۳۹۳: ۱۹).

دوره سوم (۲۰۰۱ تا ۲۰۰۳): در این مرحله با حمله آمریکا به افغانستان (تحت عنوان مبارزه با تروریسم) آغاز شد. این حمله هرچند که باعث تضعیف گروه‌های افراط‌گرایی (تروریستی) بزرگ گردید، اما باعث ظهور گروه‌های افراط‌گرایی تندروتری در سطح خاورمیانه شد.

دوره چهارم ۲۰۰۳ به بعد؛ این مرحله با سقوط صدام شکل گرفت در این مرحله تحولی عظیم در جهان عرب و به تبع آن افراط‌گرایی اهل سنت بوده است (اسد الهی، ۱۳۹۴) که مهم‌ترین شاخصه این دوره خروج آمریکا از عراق و شکل‌گیری داعش می‌باشد. اما در شکل‌گیری داعش مراحل پیشین نیز بی‌تأثیر نبوده است. داعش (دولت اسلامی شام و عراق) ابتدا با شعار دفاع و حمایت از حقوق مردم اهل سنت با دولت سوریه وارد جنگ

شد در حال حاضر این گروه افراط‌گرا چالشی است که نه تنها منطقه خاورمیانه بلکه تمام جهان را تهدید می‌کند. این تهدید بزرگ تاکنون سبب ویرانی‌های عظیمی در عراق و سوریه شده و خود را بر چهارسوی منطقه گسترش داده است و فراگیر بودن این افراط‌گرایی و دعاوی جهانی‌اش تاکنون روشن ساخته چه آثار مخربی می‌تواند بر محیط ژئوپلیتیک و امنیتی نه تنها در منطقه بلکه در بسیار دیگر مناطق جهان [خصوصاً اروپا] داشته است (ظریف، ۱۳۹۴).

به نظر می‌رسد داعش برای ایران خطری اساسی محسوب می‌گردد. از یک طرف در نزدیکی مرزهای ایران حضور دارد و از طرف دیگر کشورهای متحد ایران را تهدید می‌نماید. کشوری که برای جمهوری اسلامی ایران دارای اهمیت سیاسی، نظامی و... می‌باشند در عین حال مبتنی بر گونه‌ای ایدئولوژی اسلام سیاسی سنی است که ایدئولوژی‌شان با ایدئولوژی ایران اسلامی نمی‌خواند، همچنین می‌کوشد در ائتلاف شیعی ایران، سوریه، عراق و لبنان خلل وارد نماید. درست است که داعش با سرلوحه قرار دادن مفهوم خلافت در یک موقعیت جناحی ممتاز و خاص به دنبال دستیابی به یک موقعیت هژمونیک در منطقه است (اصدوی، ۱۳۸۷: ۷۲)، اما این گروه افراطی برعکس القاعده و دیگر جریان‌های افراط‌گرایی دارای انسجام بیشتری است و این موضوع صرفاً ناشی از ایدئولوژی آن‌ها نیست بلکه ناشی از قدرت مالی، مکان مشخص و هدف پیش روی آن‌هاست و مهم‌ترین تفاوتشان با دیگر گروه‌های افراطی دیگر همین است.

از آنجاکه افراط‌گرایی تهدید بنیادین برای جمهوری اسلام ایران محسوب می‌شود. پس ناگزیر جمهوری اسلامی ایران می‌بایست هم مانند سایر کشورها در مقابل این پدیده راه چاره‌ای می‌اندیشید که امنیت خویش را همچنان محفوظ دارد. به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی ایران در ابتدای پیدایش افراط‌گرایی اخیر در منطقه در پایان قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم خصوصاً در زمان شکل‌گیری القاعده و طالبان راهبرد تدافعی در پیش گرفت، هیچ‌وقت راهبرد تهاجمی در پیش نگرفت. به نظر می‌رسد افراط‌گرایی اسلامی متأخر حول داعش که از سال ۲۰۱۱ آغاز شد است تا حدودی متفاوت است. از این رو راهبرد جمهوری اسلامی ایران نیز می‌تواند متفاوت باشد.